

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Důchodové pojištění II. - Penzijní připojištění se státním příspěvkem

Právní úprava penzijního připojištění je obsažena v zákoně č. [42/1994](#) Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem ("zákon"), ve znění pozdějších předpisů. Základním důvodem pro zavedení penzijního připojištění se státním příspěvkem je rostoucí přesvědčení, že v budoucnu nebude možné všechny nároky uspokojovat ze státního rozpočtu v důsledku rostoucího počtu důchodců a rostoucí průměrné délky života.

Právní úprava penzijního připojištění je obsažena v zákoně č. [42/1994](#) Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem ("zákon"), ve znění pozdějších předpisů. Základním důvodem pro zavedení penzijního připojištění se státním příspěvkem je rostoucí přesvědčení, že v budoucnu nebude možné všechny nároky uspokojovat ze státního rozpočtu v důsledku rostoucího počtu důchodců a rostoucí průměrné délky života.

Systémy penzijního připojištění tudíž lákají mnoho zájemců. Výzkumy dokládají, že více než 30% pracující populace se účastní nebo by se rádo účastnilo systému penzijního připojištění. Kromě toho vznik penzijních fondů podporuje podnikatelskou aktivitu a obohacuje finanční trhy.

Zákon zakotvuje vznik penzijních fondů a stanoví závazná pravidla pro jejich činnost. Jak je zřejmé z názvu, systém penzijního připojištění je, podle zákona, doplňkovým systémem vzhledem k povinnému státnímu systému důchodového pojištění, do nějž je každý zaměstnanec a zaměstnavatel povinen měsíčně přispívat.

1. Účastníci

Účastníkem penzijního připojištění může být jen osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území České Republiky. Taková osoba musí uzavřít smlouvu o penzijním připojištění s k tomu oprávněným penzijním fondem operujícím v České Republice. Účast na jakémkoli penzijním připojištění je pochopitelně zcela dobrovolná.

2. Vznik a zánik penzijního připojištění

2.1 Vznik penzijního připojištění

Penzijní připojištění vzniká uzavřením smlouvy mezi účastníkem a penzijním fondem.

Jako beneficiář fondu je účastník povinen platit pojistné na penzijní připojištění podle podmínek stanovených ve smlouvě. Naproti tomu fond je povinen vyplácet účastníkovi dávky způsobem a ve výši stanovené penzijním plánem nebo smlouvou. Penzijní plán tvoří nedílnou součást takové smlouvy a je k ní obvykle připojen jako příloha.

2.2 Zánik penzijního připojištění

Účastník může kdykoliv ukončit svou účast na penzijním připojištění doručením písemné výpovědi penzijnímu fondu. Výpovědní doba stanovená fondem v takovém případě nesmí být delší než dva kalendářní měsíce. Penzijní fond může rovněž rozvázat smluvní vztah doručením písemné výpovědi účastníkovi za určitých okolností stanovených zákonem. Fond nicméně nesmí rozvázat pojistnou smlouvu poté, co účastník splnil nutné podmínky pro vyplácení dávek. Takovou podmínkou je placení pojistného po dobu stanovenou penzijním plánem.

Penzijní připojištění zaniká také:

- a) vyplacením poslední dávky;
- b) jednorázovým vyrovnáním namísto poslední dávky;
- c) v den dohodnutý stranami;
- d) platnou výpovědí danou druhé smluvní straně;
- e) výplatou odbytného při zániku penzijního fondu;

f) ukončením trvalého pobytu účastníka na území České republiky; nebo

g) smrtí účastníka.

Účast na penzijním připojištění může být rovněž dočasně pozastavena dohodou stran.

3. Nároky z penzijního připojištění

Penzijní připojištění nabízí účastníkům tři rozdílné druhy dávek:

a) penzi, kterou se rozumí doživotní pravidelná výplata peněžní částky, a jde-li o pozůstalostní penzi, výplata peněžní částky po dobu stanovenou penzijním plánem;

b) jednorázové vyrovnání; a

c) odbytné.

Zákon umožňuje, aby z penzijního připojištění byly poskytovány následující penze:

i) starobní penze, je-li podmínkou nároku přiznání starobního důchodu z důchodového pojištění nebo dosažení věku stanoveného penzijním plánem;

ii) invalidní penze, je-li podmínkou nároku přiznání plného invalidního důchodu z důchodového pojištění;

iii) výsluhové penze, je-li podmínkou nároku dosažení doby penzijního připojištění stanovené penzijním plánem; a

iv) pozůstalostní penze, je-li podmínkou nároku úmrtí účastníka.

Zákon stanoví, že nezbytnou podmínkou pro nárok na jakoukoli z výše uvedených penzí je placení pojistného do příslušného penzijního fondu po dobu stanovenou penzijním plánem. Tato doba nesmí být kratší než 36 a delší než 60 kalendářních měsíců. Podmínkou nároku na starobní penzi však je, aby pojištěná doba činila nejméně 60 kalendářních měsíců, přičemž tuto dobu nelze v penzijním plánu snížit; pojištěná doba nesmí být přitom delší než 120 kalendářních měsíců. Pro výsluhovou penzi činí minimální doba pojištění 180 měsíců, a pro invalidní penzi 60 kalendářních měsíců.

Pozůstalostní penze náleží osobě určené účastníkem v příslušné smlouvě s penzijním fondem. Ostatní druhy penzí jsou vypláceny jen účastníkovi.

Účastník může získat nárok na jednorázové vyrovnání za podmínek stanovených penzijním plánem, zejména v případě skončení účastníkovy trvalého pobytu na území České republiky.

Odbytné náleží:

i) účastníku, který zaplatil příspěvky alespoň na 12 kalendářních měsíců a jehož penzijní připojištění zaniklo výpovědí nebo dohodou, pokud a) penzijní připojištění trvalo alespoň 12 měsíců, b)

účastníkovi dosud nebyla vyplacena penze, a c) nedošlo k převodu peněz do jiného penzijního fondu;

ii) v případě smrti účastníka osobám účastníkem určeným ve smlouvě, pokud a) účastníkovi nebyla vyplacena penze ani jednorázové vyrovnání a b) pokud nevznikl nárok na pozůstalostní penzi nebo pokud se nároku na pozůstalostní penzi všechny fyzické osoby určené ve smlouvě písemně vzdaly.

Výše odbytného se stanoví jako úhrn příspěvků zaplacených účastníkem a podílu na výnosech hospodaření penzijního fondu odpovídajícího výši jím zaplacených příspěvků.

Mgr. Marie Janšová, JUDr. Vít Horáček, PhD.

advokátní kancelář Glatzová & Co.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)

- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)